

Tweejaarlijks verslag 2009-2010

**Informatie- en Adviescentrum inzake
Schadelijke Sektarische Organisaties**

Wet van 2 JUNI 1998 houdende oprichting van een Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties en van een Administratieve coördinatiecel inzake de strijd tegen schadelijke sektarische organisaties.

Art. 11. Het Centrum stelt elke twee jaar een verslag van zijn activiteiten voor. Dit verslag wordt gestuurd aan de Ministerraad, de Wetgevende Kamers en aan de Raden en Regeringen van de Gemeenschappen en Gewesten.

2009

2010

Inleiding :

Het zesde tweejaarlijks activiteitenverslag van het Centrum kan om diverse redenen als bijzonder worden aangemerkt. In de eerste plaats omdat ervan kan worden uitgegaan dat het Centrum tot volle ontplooiing is gekomen in de tien jaar waarin het activiteiten heeft ontwikkeld. In de tweede plaats omdat de werkzaamheden van het Centrum gewaardeerd worden door openbare instellingen, de academische wereld en het grote publiek. In de derde plaats ten slotte omdat dit verslag het laatste is dat wordt voorgesteld door de leden die hun tweede mandaat beëindigen: dit verslag kan dus als het ware worden beschouwd als een schakel tussen de huidige en de nieuwe leden die de Kamer van volksvertegenwoordigers moet aanwijzen.

Het Centrum heeft op 10 jaar tijd bewezen dat een openbare dienst op onafhankelijke, objectieve en onpartijdige wijze de diverse aspecten van het verschijnsel kan bestuderen en informatie over sektarische handelwijzen kan verstrekken. Een en ander bevestigt de relevantie van de aanbeveling van de parlementaire onderzoekscommissie van de Kamer naar de gevaren van sekten, die de oprichting van een "federaal observatorium voor de sekten" beoogde.

Het Centrum zou er anders hebben uitgezien indien minister van Staat Antoine Duquesne niet samen met collega's van de onderzoekscommissie het wetsvoorstel zou hebben ingediend dat ten grondslag ligt aan de oprichting van het IACSSO, een voorstel dat hij met de grootste overtuiging en doortastendheid heeft verdedigd. In zijn hoedanigheid van minister van Binnenlandse Zaken heeft hij een bezoek gebracht aan het Centrum, en aldus blij gegeven van zijn belangstelling en steun, die niet aan intensiteit hebben ingeboet toen hij lid werd van het Europees Parlement. Er kan dus zonder meer worden gesteld dat het overlijden van deze founding father in november 2010 een markante gebeurtenis was in de recente geschiedenis van het Centrum.

Enkele maanden voor de spreekwoordelijke aflossing van de wacht kan het Centrum dus worden beschouwd als een instelling die over het algemeen positief wordt beoordeeld, aangezien het regelmatig als een voorbeeld wordt aangehaald in Europa en in het buitenland. Het nieuwe team zal bijgevolg niet "op zijn lauweren kunnen rusten", maar het IACSSO moeten begeleiden naar de volle wasdom.

Henri de Cordes
Voorzitter van het I.A.C.S.S.O.

Inhoudsopgave

Inleiding

Situatie van de leden en van de dienst

- 1 - Tabel van de leden op 31 december 2010
- 2 - Ledenvergaderingen
- 3 - Secretariaat : personeel van het Centrum

Uitvoering van de wettelijke opdrachten van het Centrum

1 - Documentatiecentrum

2 - Studie van het fenomeen

- a - Europese ontmoeting van 17 september 2010:
De fundamentele vrijheden in het licht van het sektarische verschijnsel
- b - Nationale en internationale dimensie van de studie van het verschijnsel
 - Openbare instellingen in België
 - Openbare instellingen in het buitenland
 - Academische instellingen
 - Verenigingen in het veld
- c - Studie van een specifiek geval:
Het gebruik van psychotrope stoffen op de spirituele markt

3 - Voorlichting van het publiek

- a - Statistische elementen
- b - Rangschikking per vragen over de groepen

4 - Adviesbevoegdheid

- a - Verzoek om advies "Stichting Maharishi Global Financing Research":
advies uitgebracht op 12 oktober 2009
- b - Verzoek om advies "Radhadesh" : advies uitgebracht op 28 juni 2010
- c - Follow-up van het advies van 7 maart 2005 over Sahaja Yoga:
stand van zaken van de procedure

Conclusie

Bijlagen :

- 1 - Studie van een specifiek geval: het gebruik van psychotrope stoffen in de spirituele markt
- 2 - Advies MIVS: integrale tekst
- 3 - Advies Radhadesh : integrale tekst

SITUATIE VAN DE LEDEN EN VAN DE DIENST

1 - Overzicht van de leden op 31 december 2010

VASTE LEDEN	PLAATSVERVANGENDE LEDEN
De heer Henri de CORDES (F) Voorzitter; attaché bij de MR-Kamerfractie (2007); kabinetsmedewerker van minister Laruelle (2008) (1)	De heer Stéphane CELESTIN (F) Jurist (2)
De heer Gérard DE CONINCK (F) Lector aan de Université de Liège (3)	De heer Jean-François NANDRIN (F) Criminoloog (Université Catholique de Louvain), Geaggregeerde (AESS - Université Libre de Bruxelles) (2)
De heer Charles BERLINER (F) Doctor in de geneeskunde (4)	Mevrouw Aline GOOSENS (F) Doctor in de geschiedenis (Université Libre de Bruxelles) (2)
De heer Louis-Léon CHRISTIANS (F) Professor aan de Université Catholique de Louvain (5)	Mevrouw Florence VANDERSTICHELEN (F) Directrice van de Studentendienst van de Université Catholique de Louvain (6)
De heer Wim VANDEKERCKHOVE (N) Docent praktische ethiek aan de Ugent; postdoctoraal onderzoeker FWO (7)	
De heer Bruno BULTHE (N) Procureur des Konings te Brussel (8)	
Mevrouw Viviane GEUFFENS (N) Plaatsvervangend voorzitter; eerste adviseur bij de commissiedienst van de Kamer van volksvertegenwoordigers (9)	De heer Johan GOETHALS (N) Professor emeritus (faculteit rechtsgeleerdheid) K.U. Leuven (10)
De heer Adelbert DENAUX (N) Decaan van de faculteit Katholieke Theologie aan de Universiteit van Tilburg, Nederland; emeritus hoogleraar aan de faculteit Theologie KUL (11)	De heer Johan DETRAUX (N) Onderzoekpsycholoog aan het UPC K.U.Leuven, campus Kortenberg; Voorzitter van S.A.S. (Studie- en Adviesgroep Sekten (12)

1 - Henri de Cordes: benoemd als plaatsvervangend voorzitter door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 29 april 1999; benoemd als voorzitter door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; einde van het mandaat op 8 juni 2011; niet-verlengbaar mandaat.

2 - Stéphane Célestin, Jean-François Nandrïn en Aline Goossens: benoemd als plaatsvervangende leden door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; einde van de mandaten op 8 juni 2011; verlengbare mandaten.

3 - Gérard De Coninck: benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; einde van het mandaat op 8 juni 2011; verlengbaar mandaat.

4 - Charles Berliner: benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 29 april 1999; benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; einde van het mandaat op 8 juni 2011; niet-verlengbaar mandaat.

5 - Louis-Léon Christians: benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 1999; benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; einde van het mandaat op 8 juni 2011; niet-verlengbaar mandaat.

6 - Florence Vanderstichelen: benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 1999; benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; einde van het mandaat op 8 juni 2011; niet-verlengbaar mandaat.

7 - Wim Vandekerckhove: benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 1999; benoemd als plaatsvervangend lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 15 mei 2008; einde van het mandaat op 8 juni 2011; niet-verlengbaar mandaat.

8 - Bruno Bulthé: benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 29 april 1999; benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; einde van het mandaat op 8 juni 2011; niet-verlengbaar mandaat.

9 - Viviane Geuffens: benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 29 april 1999; benoemd als plaatsvervangend voorzitter door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; einde van het mandaat op 8 juni 2011; niet-verlengbaar mandaat.

10 - Johan Goethals: benoemd als vast lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 29 april 1999; benoemd als plaatsvervangend lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; einde van het mandaat op 8 juni 2011; niet-verlengbaar mandaat.

11 - Adelbert Denaux : benoemd als voorzitter door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 29 april 1999; benoemd als plaatsvervangend lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 juni 2005; vast lid sinds 21 december 2006; einde van het mandaat op 8 juni 2011; niet-verlengbaar mandaat.

12 - Johan Detraux : benoemd als plaatsvervangend lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 15 februari 2007; einde van het mandaat op 8 juni 2011; verlengbaar mandaat.

2 - Ledenvergaderingen

De leden van het Centrum hebben zowel in 2009 als in 2010 tien keer vergaderd.

3 – Secretariaat : personeel van het Centrum

Directeur: de heer Eric Brasseur

Het Centrum beschikt over een dienst, het zogenaamde secretariaat, om zijn taken uit te voeren. Het personeel van die dienst wordt ter beschikking gesteld door de FOD Justitie.

Eind december 2010 bestond het secretariaat van het Centrum uit vier personeelsleden van niveau A, waaronder de directeur, een personeelslid van niveau B, een personeelslid van niveau C en een personeelslid van niveau D.

Het theoretische personeelsbestand van zeven personen is in de praktijk gedaald tot zes wegens een arbeidsongeschiktheid van lange duur van een van de medewerkers.

Op 1 april 2009 is een juriste van niveau A in dienst getreden. Deze heeft op haar verzoek de dienst verlaten op 15 april 2010. Tot op heden kon zij nog niet worden vervangen.

Bij de oprichting in 2000 bestond de dienst uit een directeur en vijf personeelsleden van niveau A, een personeelslid van niveau C en een personeelslid van niveau D, hetzij uit in totaal 8 personen.

UITVOERING VAN DE WETTELIJKE OPDRACHTEN VAN HET CENTRUM

1 - Documentatiecentrum

Om zijn wettelijke informatie- en adviesopdrachten te vervullen, verzamelt het Centrum sinds zijn ontstaan de nodige informatie en stelt het een bibliotheek open met werken van zeer diverse oorsprong, gaande van multidisciplinaire universitaire onderzoeken (o.a. godsdienstsociologie, -filosofie, -recht, -psychologie, ...), kritieken, monografieën over de bewegingen, tot en met boeken en publicaties van de bewegingen zelf.

Het gaat over meer dan 7000 boeken van en over "cults" en (nieuwe) religieuze bewegingen, in meerdere talen. Het is de bedoeling het publiek te helpen een eigen, wetenschappelijk onderbouwde mening en oordeel over deze bewegingen te vormen. De werken zijn telkens gerangschikt per rubriek, gaande van algemeen tot specifiek.

In de bibliotheek is er een permanente rubriek 'nieuwe aanwinsten', waar te allen tijde een 100-tal nieuw binnengekomen boeken in te kijken zijn. De lijst van de nieuwe aanwinsten wordt ook opgenomen in het menu 'nieuwigheden' op de website van het Centrum, www.iacsso.be.

Sinds april 2008 wordt de volledige catalogus ingevoerd in een nieuw computersysteem: BIBLIO 2. Dit systeem maakt het mogelijk het zoekingswerk voor onze studiedienst aanzienlijk te versnellen, gezien er in dit nieuwe systeem gecombineerd kan worden gezocht op auteur, titel, UDC-nummer, uitgever, plaats van uitgave, ISBN-nummer, jaar van uitgave, trefwoorden, korte inhoud, rubrieknaam en dossiernummer. Eind maart 2011 werden reeds 3300 boeken ingevoerd. De studiedienst kan op heden al gebruik maken van dit nieuwe systeem. Er wordt door onze bibliothecaris nagedacht over een verdere uitwerking van dit medium, ook ten aanzien van het publiek. Het publiek kan op heden deze databank al raadplegen via www.juridat.be, middels de link "bibliotheeken".

Sinds oktober 2010 werd de rubriek "Belgicana" opgestart. De bedoeling is om een rubriek te maken waarin alle werken die - qua auteur of qua thematiek - verbonden zijn met België verenigd zijn. Deze rubriek omvat op heden een 120-tal titels.

Het aantal werken in de catalogus stijgt elk jaar met meer dan 500 volumes. Voor de periode 2009-2010 waren er dat 1137.

Het Centrum heeft een 50-tal abonnementen lopen op verschillende wetenschappelijke en meer alledaagse tijdschriften. Daarnaast beschikt het Centrum over een aanzienlijke collectie losse nummers van verschillende magazines, alsmede over een verzameling van meer dan 650 audiovisuele documenten, zowel geluids- als beeld dragers (DVD, CD-rom, CD, audiocassettes, videocassettes).

De bibliotheek hangt in de praktijk samen met het archief, een uitgebreide verzameling dossiers, waarin extra informatie wordt opgenomen volgens soort: literatuur, pers, internetdocumenten, officiële rapporten, andere bronnen, samenvattingen, statuten en jurisprudentie.

De bibliotheek en het documentatiecentrum vormen het kloppende hart van onze informatieopdracht, en zijn bijgevolg open voor het publiek, en dit op afspraak, van dinsdag tot en met donderdag, telkens van 09u00 tot 12u00, en van 14u00 tot 17u00, en, indien nodig, ook op andere dagen en/of andere tijdstippen. De medewerkers van het Centrum bieden de bezoekers extra ondersteuning bij hun opzoekingswerk.

De bibliotheek van het Centrum blijft de openbare referentiebibliotheek in Europa met betrekking tot het verschijnsel van schadelijke sektarische organisaties, van nieuwe religieuze bewegingen of van controversiële levensbeschouwelijke of religieuze bewegingen.

2 - Studie van het fenomeen

De informatieopdracht van het Centrum houdt in dat het permanent een maximum aan elementen van informatie verzamelt alvorens informatie mee te delen als antwoord op vragen van het publiek of de overheden. Deze elementen van informatie worden vervolgens meegedeeld aan het publiek in de vorm van syntheses, studies of nota's.

Naast de verzamelde informatie in de bibliotheek en het archief, die wordt behandeld door de studiedienst, streeft het Centrum een Europese samenwerking ter zake na, met een uitwisseling van ervaringen en in de geest van de inachtneming van de fundamentele rechten van de mens en van aanbeveling 1412 (1999) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa in verband met de illegale activiteiten van sekten.

a – Europese ontmoeting van 17 september 2010: De fundamentele vrijheden in het licht van het sektarische verschijnsel

Het Centrum heeft in het kader van zijn wettelijke opdracht inzake het bestuderen van het verschijnsel van de schadelijke sektarische organisaties in België, evenals van hun internationale bindingen (art. 6 van de wet van 2 juni 1998) sinds zijn oprichting contacten onderhouden met zijn Europese tegenhangers die belast zijn met sektarische aangelegenheden. Het Centrum heeft twee keer, in 2003 en 2007, in Brussel zijn partners ontvangen tijdens ontmoetingen gewijd aan het uitwisselen van de verschillende nationale ervaringen. De Europese ontmoeting van 17 september 2010 lag in de lijn hiervan.

Het Centrum heeft in Brussel zijn Europese evenknieën samengebracht die belast zijn met de sektarische aangelegenheden in het kader van een studiedag over het thema "De rechten van de mens en de fundamentele vrijheden in het licht van het sektarische verschijnsel". Deze ontmoeting, georganiseerd in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie, was gericht op de krachtenbundeling op Europese schaal tegen de misbruiken die in naam van de vrijheid van godsdienst worden gepleegd door sektarische organisaties en bijgevolg op een sterkere ondersteuning van de slachtoffers van sektarisme.

Nadat een stand van zaken was opgesteld van de verschillende nationale juridische en administratieve kaders en de praktische toepassing ervan, had de reflectie betrekking op de inachtneming van de fundamentele rechten in het algemeen, en van het non-discriminatiebeginsel in het bijzonder. Tijdens deze ontmoeting werd niet gekozen voor een theoretische benadering van de substantiële eigenschappen van de verschijnselen van discriminatie, maar werd er veeleer onderzocht wat de praktische gevolgen van deze verschijnselen zijn voor het uitbouwen van diverse vormen van samenwerking tussen de Europese openbare instellingen die bevoegd zijn inzake sektarische uitwassen.

De voorzitter van het Centrum heeft tijdens zijn openingstoespraak de deelnemers opgeroepen om zich te bezinnen over de wijze waarop de fundamentele vrijheden bestand zijn tegen de druk van bewegingen en organisaties die beweren sommige vrijheden de boventoon te laten voeren op andere en wees erop dat een stelsel van openbare vrijheden niet berust op een hiërarchie maar op een evenwicht van de vrijheden.

De voorzitter van de Mission interministérielle de vigilance et de lutte contre les dérives sectaires (Miviludes - Frankrijk), de heer Georges Fenech, heeft gepleit voor de uitwerking van een Europees programma van waakzaamheid voor en bestrijding van de sektarische uitwassen. Professor Jean-Paul Willaime, directeur d'études aan de Ecole pratique des hautes études, afdeling sciences religieuses van de Sorbonne, heeft het vervolgens gehad over de tenuitvoerlegging van een neutraal karakter inzake erkenning en dialoog, gebaseerd op het voorbeeld van de Raad van Europa.

De heer Jérôme Jamin, licentiaat in de filosofie en doctor in de politieke wetenschappen die doceert aan de Université de Liège, heeft een uiteenzetting gebracht over het gebruik van de complottheorie in de politieke en religieuze groepen met sektarisch karakter, terwijl de heer Frank Cranmer, Honorary Research Professor, Cardiff Law School, Cardiff University, zich gebogen heeft over de « religious exemptions in English and Scots law ».

Na de bespreking en de vragen aan de sprekers heeft mevrouw Eva Brems, prof. dr. in de mensenrechten (Universiteit Gent) in de namiddag een uiteenzetting gehouden, met als titel: "De bescherming tegen schadelijke sektarische organisaties: een casus van conflicterende mensenrechten". De heer Luc Willems, advocaat en oud-parlementslid, verslaggever van de parlementaire onderzoekscommissie belast met de beleidsvorming ter bestrijding van de onwettige praktijken van de sekten en van de gevaren ervan voor de samenleving en voor het individu, inzonderheid voor de minderjarigen, heeft het volgende thema uiteengezet: Godsdienstvrijheid of godsdienstonvrijheid bij de gelovige?

Ten slotte heeft professor Louis-Léon Christians (UCL) zich gebogen over «L'information publique sur les dérives sectaires: balises de droit européen» en heeft mevrouw Viviane Geuffens, plaatsvervangend voorzitter van het IACSSO een samenvatting van de dag voorgesteld.

b – Nationale en internationale dimensie van de studie van het verschijnsel

In het kader van de studie van het sektarisch verschijnsel en van de informatieopdracht van het Centrum hebben de leden van de dienst conferenties bijgewoond die in België of in het buitenland werden georganiseerd:

- nationale vergadering van de UNADFI (Union Nationale des Associations de Défense des Familles et de l'Individu Victimes de Sectes), Parijs (14 maart 2009);

- colloquium van de UNADFI over "les dérives sectaires en matière de santé", Parijs (15 oktober 2009);
- Congrès International Francophone d'Addictologie: "Prévenir et traiter les addictions sans drogue : un défi sociétal", Centre de Référence sur le Jeu Excessif van het CHU te Nantes (6 oktober 2010);
- seminarie over « kindheksen », Centre régional du Libre Examen te Brussel (20 oktober 2010);
- conferentie " Mind Altering Science", Universiteit Amsterdam (23 oktober 2010).

Bovendien hebben leden van de dienst net als de vorige jaren deelgenomen aan informatieopdrachten op uitnodiging van scholen, andere onderwijsinstellingen en verschillende verenigingen van het middenveld.

Sommige vragen gericht aan het Centrum, komen uit het buitenland. De vragen worden gesteld door groepen voor hulpverlening aan slachtoffers van sektarische gedragingen, door openbare overheden die betrokken zijn bij het sektarisch verschijnsel en waarmee het IACSSO relaties heeft aangeknoopt, door gewone burgers, door buitenlandse ambassades in ons land die informeren naar het zogenaamde Belgische "model" inzake het beheer van het fenomeen.

De contacten met het buitenland blijken ook uit de deelname van leden van het Centrum en de dienst aan internationale conferenties of colloquia, met name om er de rol van de Belgische autoriteiten in dit verband voor te stellen, evenals uit de deelname van buitenlandse autoriteiten aan door het IACSSO georganiseerde activiteiten.

De studie van het verschijnsel van de schadelijke sektarische organisaties zet het Centrum ertoe aan om informatie uit te wisselen met verschillende soorten gesprekspartners: openbare instellingen in België en in het buitenland, academische instellingen en verenigingen in het veld:

- Openbare instellingen in België

Op 2 maart 2010 heeft de Commissie voor de Justitie van de Kamer van volksvertegenwoordigers de voorzitter van het Centrum gehoord in het kader van de bespreking van het wetsvoorstel van de heer André Frédéric c.s. tot invoeging van de artikelen 442quater en 442quinques in het Strafwetboek, met het oog op de strafbaarstelling van de mentale destabilisatie van personen en van het misbruik van personen in een verzwakte positie (DOC 53 0080/001). De heer de Cordes heeft herinnerd aan de retro-acta van dit initiatief dat teruggaat naar een aanbeveling van de parlementaire onderzoekscommissie van de Kamer met het oog op de beleidsvorming ter bestrijding van de onwettige praktijken van de sekten en van de gevaren ervan voor de samenleving en voor het individu, inzonderheid voor de minderjarigen (Gedr. St. nr. 313/8 – 95/96 - blz. 224).

De werkgroep die door de minister van Justitie werd belast met de hervorming van de wetgeving over de erediensten en de niet-confessionele levensbeschouwelijke organisaties heeft de voorzitter van het Centrum gehoord op 30 augustus 2010. De leden van de werkgroep wensten

inzonderheid het standpunt te kennen van het Centrum over de door de werkgroep voorgestelde registratieprocedure van de levensbeschouwelijke gemeenschappen. De werkgroep heeft in zijn conclusies, onder de wettelijke registratiecriteria, een advies van het IACSSO opgenomen.

Tenslotte wordt het IACSSO verzocht om deel te nemen aan de werkzaamheden van de Administratieve coördinatiecel inzake de strijd tegen schadelijke sektarische organisaties (opgericht bij dezelfde wet als het Centrum). De coördinatiecel neemt een centrale plaats in op het stuk van het contact tussen de personen en de autoriteiten betrokken bij de strijd tegen de schadelijke sektarische organisaties (vertegenwoordigers van het College van procureurs-generaal, de federale politie, de Veiligheid van de Staat, de ADIV, het federaal parket en het kabinet van de minister van Justitie).

- Openbare instellingen in het buitenland

MIVILUDES (Mission interministérielle de vigilance et de lutte contre les dérives sectaires), Frankrijk

27 april 2009 – Een delegatie van Miviludes onder leiding van zijn voorzitter, de heer Georges Fenech, is ontvangen door het IACSSO. De heer Fenech heeft zijn ontwerp van Europees studieprogramma over de sektarische uitwassen en de gevaren ervan voor de fundamentele rechten uiteengezet.

Miviludes organiseerde op 26 november 2009 te Lyon zijn nationaal colloquium "Vigilance et lutte contre les dérives sectaires: état des lieux en France". De voorzitter van het Centrum heeft het bijgewoond als genodigde.

INFORM (Information Network Focus on Religious Movements), Groot-Brittannië

Op 23 mei 2009 heeft INFORM in de London School of Economics and Political Science een dag gewijd aan de "Intentional Communities", met de medewerking van de voorzitter van het Centrum.

Op 19 november 2009 organiseerde INFORM een workshop over het thema "Ageing in New Religions", tijdens welke achter gesloten deuren vertegenwoordigers werden samengebracht van vier bewegingen, evenals vertegenwoordigers van Info-Secte (Québec), CIC (Genève) en het IACSSO. Het succes van deze vergadering die is verlopen volgens de regel van het Chatham House¹ en waaraan de voorzitter van het Centrum heeft deelgenomen, heeft de organisatoren ertoe aangezet de oefening over te doen.

Tijdens het op 24 april 2010 in Londen door INFORM georganiseerd halfjaarlijks seminarie over het thema « Cults and Crime" heeft de voorzitter van het Centrum een uiteenzetting gegeven met als titel: « The 74 corpses of the Solar Temple Order : Sacrifice, Suicide or Crime ? ».

Op 20 november 2010 heeft INFORM in de London School of Economics and Political Science een seminarie georganiseerd over « State Reactions to New Religions", met de medewerking van de voorzitter van het Centrum.

¹ Wanneer een vergadering of een van de delen ervan verloopt volgens de regel van het Chatham House zijn de deelnemers vrij om de tijdens deze gelegenheid verzamelde informatie te gebruiken, maar zij mogen noch de identiteit, noch het lidmaatschap van de personen die aan de bron liggen van deze informatie bekendmaken, net zo min als de identiteit van de andere deelnemers mag worden bekendgemaakt.

AGS (Arbeitsgruppe Scientology), Duitsland

Op 26 maart 2010 heeft de werkgroep over scientology van het ministerie van Binnenlandse Zaken van Hamburg een conferentie georganiseerd over scientology. Daarop werden in het bijzonder de situatie van scientology in Europa en van personen die zich zonder rechten in dit systeem bevinden, behandeld. De directeur en een lid van het secretariaat van het Centrum hebben deze conferentie bijgewoond.

CIC (Centre d'Information sur les Croyances), Genève

Naar aanleiding van de workshop van november 2009 te Londen over het thema 'ouder worden' heeft het CIC op 18 november 2010 te Genève een workshop georganiseerd over het vertrek en de uitsluiting in de context van de nieuwe religieuze bewegingen. Tijdens deze dag hebben de leden van vijf nieuwe religieuze bewegingen standpunten uitgewisseld met vertegenwoordigers van de mede-organiserende instellingen INFORM, Info-Secte en het IACSSO. De voorzitter en de directeur van het Centrum hebben deelgenomen aan deze werkzaamheden. De positieve balans van de dag heeft de organisatoren ervan overtuigd de oefening over te doen ².

- Academische instellingen

De directeur van het Centrum heeft op 15 januari 2010 deelgenomen aan het colloquium dat in Parijs werd georganiseerd door de adjunct-directrice van het Centre d'Etudes Interdisciplinaires des Faits religieux (CNRS / EHESS), mevrouw Nathalie Luca. Het thema was: Quelles régulations pour les nouveaux mouvements religieux et les dérives sectaires dans l'Union européenne ? Zijn uiteenzetting ³, getiteld "Le C.I.A.O.S.N: pas de grille de lecture préalable", illustreerde het Belgische model en het concrete voorlichtingswerk van de dienst.

Op 11 en 12 maart 2010 was de voorzitter van het Centrum uitgenodigd op het Europees congres dat in Louvain-la-Neuve was georganiseerd door de Chaire de Droit des Religions de l'Université catholique de Louvain, met als titel: Dialogue and concertation between Philosophies of Life / Religions and the Public Authorities in Europe. Hij heeft deelgenomen aan de werkzaamheden van de sessie International Policies and interreligious dialogue :new public strategies ?

Verschillende studenten van verschillende Belgische universiteiten hebben stage gelopen in het Centrum; studenten van de UCL (master in de sociologie), KULeuven (master in de wereldgodsdiensten, de interreligieuze dialoog en de religiestudie en master in "Internationale en Vergelijkende Politiek"), Lille - Université Charles de Gaulle (master en Sciences de l'Antiquité, orientation anthropologie culturelle), UCL (master in de antropologie, specialisatie 'systèmes politiques et religions'), Haute Ecole de la Province de Liège (master in 'Ingénierie et Actions Sociales'), Ulg (master in de criminologie).

² Op 12 mei 2011 is op het IACSSO een workshop over het thema opvoeding gehouden.

³ De tekst van de uiteenzetting en van het debat erna zijn opgenomen in het verslag van het colloquium dat gepubliceerd is door de Presses universitaires d'Aix-Marseille (2011).

- Verenigingen in het veld

FECRIS (Fédération européenne des centres de recherche et d'information sur le sectarisme)

Op 17 april 2010 heeft FECRIS in Londen een conferentie georganiseerd over het thema: « How cults are infiltrating world institutions », met de medewerking van de voorzitter van het Centrum.

Op 26 november 2010 hebben de universiteit van en de stad Rijeka samen met FECRIS, een conferentie georganiseerd met als thema "Manipulation and Exploitation of the Young and Vulnerable by Destructives Groups – Legislative Action at the European Level", waar de voorzitter van het Centrum een uiteenzetting heeft gegeven over "Criminalizing the Abuse of Weakness: the Stakes of a Politico-Juridical Debate".

FAIR (Family Survival Trust), Groot-Brittannië

Twee leden van de dienst hebben op 15 april 2009 in Londen de door FAIR in samenwerking met AGS (werkgroep over scientology - Hamburg - ministerie van Binnenlandse Zaken) georganiseerde conferentie bijgewoond met als thema: « Scientology : Deception and Infiltration ». Deze conferentie volgde op die gehouden in Hamburg in september 2008.

ICSA (International Cultic Studies Association), Verenigde Staten

Tijdens de jaarlijkse conferentie van ICSA te Genève in juli 2009 heeft de voorzitter van het Centrum een uiteenzetting gehouden over "Secte, nouveau mouvement religieux, dérive sectaire, etc.: what's in a name ? ". Een lid van de studiedienst woonde deze conferentie eveneens bij.

Op 1 juli 2010 organiseerde ICSA te New York haar jaarlijkse conferentie in samenwerking met Info-Cult/Info-Secte, Montréal, Canada, met de medewerking van de voorzitter van het Centrum.

Op 18 september 2010 heeft ICSA ook in Rome een conferentie georganiseerd over het thema: "Cultic Groups in Society: Prevention, Information, and Assistance". De voorzitter van het Centrum was uitgenodigd om er de « Belgian perspectives on cults » voor te stellen.

C - Studie van een specifiek geval :

Het gebruik van psychotrope stoffen op de spirituele markt

Het onderzoek van de aan het Centrum gerichte vragen wijst op enkele thema's die het IACSSO en zijn studiedienst belangrijk achten om de aandacht van de overheid en het publiek erop te vestigen. De aangelegenheden gezondheid en welzijn vormen bevoorrechte actieterreinen en worden door de sektarische organisaties vaak als verleidingsmiddel gebruikt. Deze organisaties beweren te kunnen antwoorden op de bekommernissen van het individu dat op zoek is naar zichzelf, naar een beter persoonlijk (fysiek en/of psychisch) evenwicht of naar een (nieuwe) vorm van spiritualiteit door hem een ruim palet aan therapieën en de meest diverse zorgen aan te bieden.

De toename op de "religieuze markt" van de aanbiedingen voor persoonlijke en spirituele ontwikkeling die het gebruik van psychotrope stoffen inhouden welke de zintuiglijke betrekkingen van het individu met de wereld veranderen en een gewijzigde bewustzijnstoestand veroorzaken, maken hier deel van uit.

Het is niet de bedoeling deze psychotrope stoffen, in het bijzonder ayahuasca en iboga, als van sektarische aard te beschouwen, maar de lezer de mogelijkheid te bieden verantwoorde keuzes te maken door hem te informeren over de risico's en gevolgen die met deze handelwijzen gepaard gaan.

Dit thema is ook een voorbeeld voor een algemener verschijnsel: de trend van sommige groepen met een levensbeschouwelijk of godsdienstig doel om namens de vrijheid van gedachte, geweten en religie, uitzonderingen te vereisen op datgene wat bij wet verboden is.

Van alle planten die de wereldflora uitmaken, bevatten meer dan 150 ervan psychoactieve stoffen die wijzigingen van het centraal zenuwstelsel en de zintuiglijke betrekkingen van het individu met de wereld veroorzaken of zorgen voor "visioenen".

De laatste decennia zijn tal van religieuze of spirituele voorstellen ontloken die deze visioenen valoriseren als het bevoorrechte communicatiemiddel van de twee polen, te weten het heilige en het wereldlijke.

Voor de kandidaten voor een "visionaire trip" ontstaat er op de zich in België ontwikkelende religieuze markt steeds meer aanbod dat aan deze vraag voldoet. Dat aanbod kan in twee categorieën worden verdeeld: enerzijds de visionaire syncretische erediensten (groepen van Zuid-Amerikaanse of Afrikaanse oorsprong waarvan de leer en rituelen over het algemeen bestaan uit lokale animistische tradities verbonden met het christendom) en anderzijds, nog sterker, de actoren die neo-sjamanistische activiteiten ontwikkelen, parallel met andere activiteiten die deel uitmaken van de vage invloedssfeer die onderling zeer verbonden is met New Age.

Dit neo-sjamanisme, een beweging die veronderstelt inheemse tradities te herontdekken, is een combinatie van de ecologische denkwijze, elementen van de moderne psychologie en de populaire antropologie waarvan de oorsprong teruggaat tot de jaren zestig in de Verenigde Staten. Alle actoren in deze beweging ontwikkelen een uniek discours die hen onderscheidt van de anderen en stelt zich voor als een praktiserend gelovige van een "authentiek sjamanisme".

Het gaat om een geromantiseerd concept van het sjamanisme dat het ideeëngoed van sommige westerse subgroepen aantrekt, die het zich eigen hebben gemaakt en geherformuleerd hebben in het eigen cultuurmodel, de "radicale moderniteit": proces van rationalisering van de maatschappij dat berust op een universeel concept van tijd en ruimte, pluralisatie van de religieuze scène waarbij de nadruk wordt gelegd op de individualisering van de gedragingen en keuzes, subjectivering van het religieuze gevoel en obsessie voor Zichzelf.

Het neo-sjamanisme haalt het "klassieke" sjamanisme waarop het is geïnspireerd uit zijn context en neemt twee grote principes over die traditioneel met elkaar verbonden zijn:

- dualistisch concept van de persoon en de wereld: het menselijk wezen bestaat uit een lichaam en uit een of meer onzichtbare bestanddelen die vaak bestempeld worden als de "ziel". Ook de wereld is dubbel of is gewrongen tussen twee polen : de zichtbare, dagelijkse, wereldlijke wereld en de "andere wereld" die onzichtbaar is voor de gewone mens;
- communicatiemiddel: het sjamanisme veronderstelt dat sommige mensen naar believen met het onzichtbare kunnen communiceren. Dat zijn de sjamanen die door de "andere wereld" worden aangewezen en gekozen. De sjamaan wordt de bemiddelaar met entiteiten die afkomstig zijn uit het onzichtbare.

Daar hij neigt naar psychologisering, wordt hij psychotherapeutisch technicus.

In een religieus kader zijn de procedés die het vaakst worden gebruikt om de "reizen" te vergemakkelijken onder andere mentale implicaties via het reciteren of langgerekt zingen van liederen, periodes van vasten en seksuele onthouding, periodes van afzondering en eenzaamheid.

Het gebeurt dat de betrokken groepen gebruik maken van de inname van psychoactieve stoffen. Onder het aantal psychoactieve planten/substanties die worden gebruikt of gepromoot tijdens conferenties, stages of ceremonies die plaatsvinden in België en waarover het Centrum steeds meer vragen krijgt, zijn de meest verspreide ongetwijfeld ayahuasca en iboga.

De opname in het lichaam van ayahuasca leidt tot een mentale toestand die verwant is met dronkenschap: de gevolgen doen zich voor binnen een termijn die schommelt naargelang van de onderwerpen en de seances, meestal na een twintigtal minuten, en duren enkele uren.

In tal van studies wordt aandacht besteed aan de psychologische gevolgen van ayahuasca, te weten: stijging van de bloeddruk, van het hartritme, van het ademhalingsritme en van de lichaamstemperatuur, grotere dilatatie van de pupil, ... Er wordt ook melding gemaakt van somatisch-dysforische gevolgen, wijzigingen op het stuk van lichamelijk gevoel en braakneigingen, motorische instabiliteit, trillingen,...

Ayahuasca heeft overigens ook het centrale en in dit geval uitdrukkelijk nagestreefde effect dat het de mentale beeldvorming sterk stimuleert. Studies opperen dat de meest voorkomende ongewenste gevolgen bestaan uit angstperioden, zelfs paniek en in zeldzame gevallen langere psychotische reacties. In de resultaten van een in 2007 bekendgemaakte studie is er sprake van « les risques de distorsion des perceptions affectives, le surinvestissement du vécu personnel et le primat du subjectivisme, la précarisation des instances de réalité. Cette conviction entraîne l'adhésion des sujets les plus vulnérables et les plus suggestibles, une rigidification des processus psychiques, un appauvrissement et un rétrécissement de la vie affective autour de cet objet, l'ayahuasca ».

Het middel iboga is een bereiding op basis van de schors van de wortels van een struik die groeit in het tropisch regenwoud in West-Afrika. Die struik wordt beschouwd als een heilige plant die tot openbaringen leidt in het kader van een inwijdingsritus ontstaan in Gabon: de Bwiti of de godsdienst van Eboga. Deze eredienst heeft diverse functies, maar inzonderheid het herstellen van een bevredigende relatie met de doden en het gegeven dat aan de gelovige de ervaring wordt geboden van een verscheiden. Iemand wordt aanvaard door tijdens de inwijdingsritus iboga te drinken, tijdens zijn "reis" de god Bwiti te zien en met zijn voorvaderen te communiceren. Er zijn gevallen van de dood door overdosis bekend.

De substantie iboga bevat verschillende alkaloiden, waarvan ibogaine de voornaamste is. De fysiologische gevolgen van de substantie schommelen, naargelang van de ingenomen hoeveelheid, van motorische stoornissen, braken en overgeven, ademhalingsstoornissen en hijgen, hetgeen zelfs tot verstikking kan leiden,...

De substantie kan in allerhande omstandigheden worden ingenomen. De inname, eventueel voorafgegaan door een voorbereidingsperiode - een dieet - kan plaatshebben tijdens collectieve ceremonies/seances of particuliere sessies waaraan slechts twee personen deelnemen. In dat geval fungeert een van beiden als "gids".

De deelnemers aan dergelijke seances beschouwen de visioenen niet als hallucinaties in de zin van beeldwaarnemingen zonder echte betekenis, maar als een ervaring die sommigen omschrijven als een hyperrealiteit, "een fundamentele realiteit die ten grondslag ligt aan de andere realiteiten van het dagelijks leven".

De volledige tekst met het juridisch kader gaat als bijlage.

3 - Voorlichting van het publiek

De dienst beantwoordt telefoontjes, brieven en e-mails van het publiek op dagelijkse basis. Personen die om een persoonlijk onderhoud verzoeken om bijvoorbeeld meer te vernemen aangaande rechten en plichten, worden ontvangen. Zoals gesteld in punt 2b van dit verslag, gebeurt de voorlichting van het publiek ook door de deelname van de dienst aan de supra vermelde colloquia en conferenties, en aan voorlichtingsactiviteiten op verzoek van scholen, andere onderwijsinstellingen en diverse verenigingen van het maatschappelijke middenveld.

Het Centrum ontvangt ook personen die eerder om psychologische hulp verzoeken. Die personen worden ontvangen, maar aangezien het Centrum niet met psychologische dienstverlening is belast, worden zij doorverwezen naar ad hoc -instellingen, -verenigingen of -personen. Zij worden evenwel op passende wijze ontvangen en krijgen de nodige informatie die tevens beoogt de communicatie te vergemakkelijken met hun familieleden die met deze problemen worden geconfronteerd, hetgeen vaak hun voornaamste vraag is.

Ook in dit kader hebben de verenigingen in het veld op geregelde tijdstippen contact met de dienst, naar aanleiding van door hen opgezette vergaderingen. Er is tevens informeel contact, via e-mail of telefoon, als zij vragen van het publiek doorspelen.

Deze uitwisselingen beantwoorden aan de wettelijke opdracht, maar zorgen tevens voor een beter begrip van de verwachtingen van het publiek, de onderwerpen die hen aanbelangen, de groepen die – terecht of niet – onrust wekken of die eenvoudigweg interesse opwekken.

Het Centrum antwoordt via persoonlijke briefwisseling, die indien gewenst, vergezeld gaat van informatienota's over de beoogde bewegingen. Het geeft ook inlichtingen inzake relevante juridische teksten of deelt mee tot wie men zich kan wenden.

Het werk van het Centrum wordt gekenmerkt door de uitwerking van referentienota's gegrond op open bronnen (vermelde bronnen), wat de mogelijkheid biedt aan het publiek en aan de overheden niet-vertrouwelijke gegevens te bezorgen waarvan de geadresseerden zonder beperking gebruik mogen maken.

Het publiek kan volledig gebruik maken van die informatie, die kan worden geciteerd, met vermelding van de bron, de auteur, de uitgever, de datum van publicatie of alle zaken die kunnen dienen als referentie en ter controle van de informatie en de geciteerde bronnen. Dit is een waarborg voor betrouwbaarheid en, op termijn, voor het praktisch gemak.

In de antwoorden op de vragen verzoekt het Centrum, naargelang het geval, de informatieaanvrager om de informatie in zijn bezit die zou weerleggen wat in het antwoord wordt gesteld, mee te delen, en de referenties van die informatie te vermelden. Het algemene doel is het verschaffen van gecontroleerde of controleerbare informatie.

Ten slotte bezoeken scholieren het Centrum, en gaan leden van het Centrum of van de dienst naar de scholen om – op aanvraag – presentaties te geven over het gevraagde onderwerp.

In het kader van het voorlichtingswerk en in samenspraak met de universiteiten, lopen universiteitsstudenten stage bij het Centrum. Die studenten helpen de dienst in zijn dagelijkse taken, maar dragen tevens ertoe bij dat informatie over het Centrum en het werk ervan wordt verspreid en dat via hun afstudeerwerk informatie wordt verstrekt over het sektarische verschijnsel.

Statistische elementen

De vragen die aan het Centrum gericht worden, zijn afkomstig van instellingen uit het maatschappelijk middenveld, van overheden, de pers, het onderwijs en vooral van gewone burgers. Daarbij valt op dat de realiteit van het publiek heel ver lijkt te staan van die in de media, waarin slechts enkele groepen aan bod komen. De meeste mensen doen een beroep op het Centrum, maar dienen geen klacht in, omdat het heel moeilijk is om in te gaan tegen een familielid - ook al is het om hem of haar te helpen - dat tot een groep is toegetreden. Soms gaat het om ouders die vrezen dat zij hun kind zullen verliezen door klacht in te dienen. Voor anderen, voormalige volgelingen die zelf jaren in de beweging hebben gesleten, zou het indienen van een klacht neerkomen op het verraden van een oude liefde. Anderen ten slotte, zijn beschaamd of bang voor wraakacties...

De statistische analyse van de verzoeken om informatie kan foutief worden geïnterpreteerd als geen rekening wordt gehouden met belangrijke elementen, zoals daar zijn de grootte van de groep, de aandacht in de media of bij het grote publiek.

De tweede opmerking betreft de aard van de aan het Centrum gerichte verzoeken. Het gegeven dat het publiek een vraag stelt, betekent niet noodzakelijk dat het een groep aan de schandpaal nagelt.

Het aantal directe vragen blijft schommelen rond de 750 per jaar. Het aantal bezoekers van de website van het IACSSO neemt elk jaar toe.

De twee websites van het Centrum (Nederlandstalig en Franstalig) werden in 2003 4972 keer bezocht, in 2004 19.535 keer, 49.886 keer in 2005, 68.570 keer in 2006, 76.198 keer in 2007, 84.185 keer in 2008, 83.924 keer in 2009 en 89.159 keer in 2010. De activiteitenverslagen, alle jaren in acht genomen, zijn 22.357 keer geraadpleegd tijdens de periode 2009-2010.

80,41 % van de vragen komen van het publiek: 58,32% ervan komen van particulieren, daaronder begrepen leidinggevenden en leden van bewegingen, van advocaten, vertegenwoordigers van verenigingen van het maatschappelijke middenveld, van leerkrachten, van verenigingen die zich in het veld inzetten voor de verdediging van de slachtoffers, 7,96% komt van pers en 14,13% van studenten.

19,59% van de vragen komt van de overheid: politie (44.75 %), justitie (15.98 %), gemeenten en ocmw's (9.59 %), parlementsleden (6.85 %), andere (22.83 %).

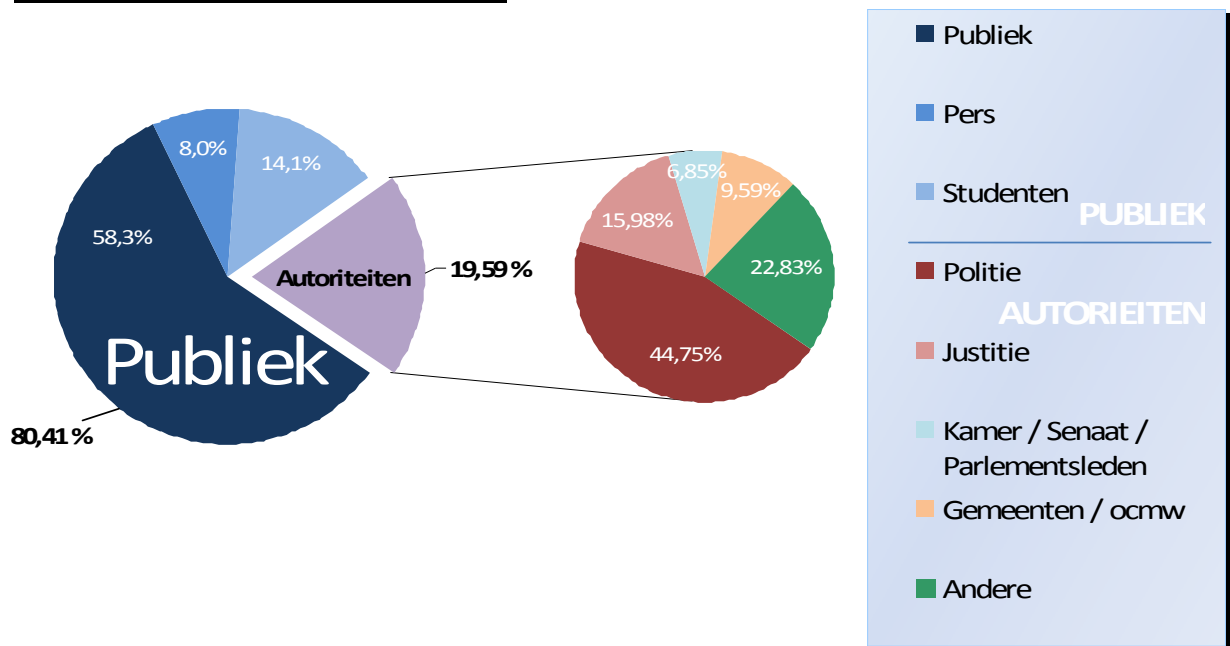
Het aandeel van de vragen van de verschillende federale of gedecentraliseerde organen van de Staat steeg voortdurend: 11,7 % in 2003-2004, 18,8 % in 2005-2006 en 21,86 % in 2007-2008. Thans is er een stabilisatie van ongeveer 20% vastgesteld.

Het belang dat de overheid aan het verschijnsel van schadelijke sektarische organisaties en aan de dienstverlening van het Centrum hecht, blijkt uit de praktijk. Een deel van de vragen van de politiediensten komt eigenlijk van kantschriften van magistraten, die ten slotte bij het IACSSO terechtkomen. 67% van het totale aantal vragen van de overheid, is van de federale politie en justitie afkomstig.

De vragen van de Belgische overheid aan het IACSSO - en de antwoorden daarop - leiden steeds vaker tot procedures die beogen toegang te krijgen tot de door een betrokken groep aan de overheid toegezonden bestuursdocumenten (wet op de openbaarheid van bestuursdocumenten). Tot op heden heeft dit de wettelijke opdracht van het Centrum niet kunnen dwarsbomen.

Categorieën van aanvragers

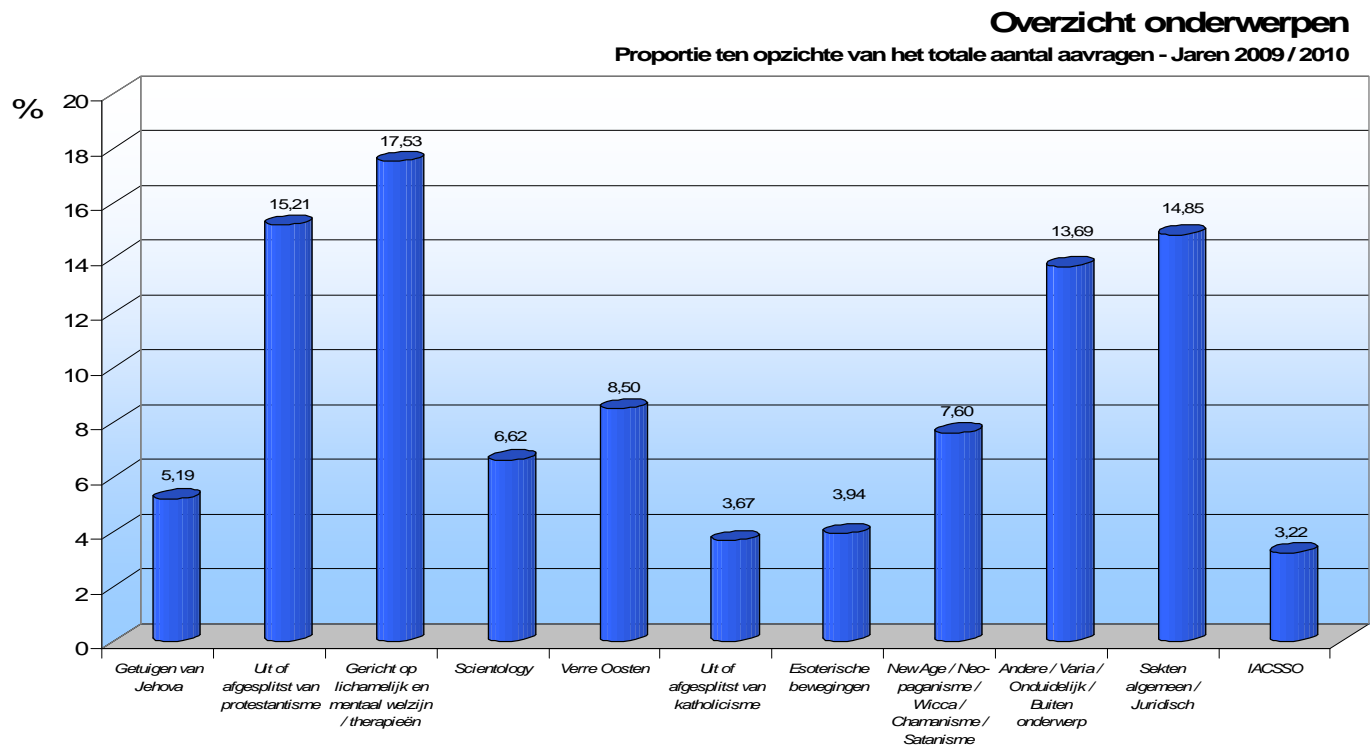
Totale aantal aanvragen : jaren 2009-2010

Van alle vragen die aan het Centrum gericht waren, ging 14,74 % over het sektarisch verschijnsel in het algemeen, het voorkomen ervan of juridische aspecten, 3,1 % over het IACSSO zelf, en 3,67 % 'zonder onderwerp', d.w.z. geen verband hebbende met filosofisch-religieuze kwesties, of onbepaald. De overige vragen (78,45 %) betroffen dus groepen of bewegingen.

Rangschikking van de vragen per groep

De hieronder afgedrukte tabel geeft toelichting bij de vragen van het publiek, gerangschikt per groep.

4. Adviesbevoegdheid

In de wet houdende oprichting van het Centrum is gesteld dat het Centrum "hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van elk openbaar bestuur, adviezen en aanbevelingen uitbrengt over het verschijnsel van de schadelijke sektarische organisaties en in het bijzonder over het beleid inzake de strijd tegen deze organisaties." Het arrest van het hof van beroep te Brussel van 12 april 2001 (zie infra) heeft erkend dat het Centrum advies mag verlenen over particuliere bewegingen en niet enkel over het theoretische verschijnsel van de schadelijke sektarische organisaties.

De adviezen van het Centrum zijn gegrond op de informatie beschikbaar op het tijdstip van de uitwerking ervan en beperkt tot het onderwerp van het verzoek. Zij zijn tijdsgebonden en houden verband met de behandelde materie. Uit de adviezen van het Centrum kan bijgevolg geen algemene conclusie worden getrokken.

a - Verzoek om advies "Stichting Maharishi Global Financing Research" : advies uitgebracht op 12 oktober 2009

Op 12 juni 2008 ontvangt het Centrum een verzoek om advies, of veeleer een verzoek om aanbeveling, vanwege het gemeentebestuur van Sint-Lambrechts-Woluwe met betrekking tot de activiteiten van de vereniging Stichting Maharishi Global Financing. Dit verzoek hield verband met het bouwproject dat de groep bij de bevoegde gemeentelijke overheid had ingediend. Dat project betrof de bouw van een school gewijd aan het onderwijs van de methoden en technieken van de Transcendente Meditatie.

Het beschrijvend gedeelte van het advies is gegrond op een werkdocument dat aan de vertegenwoordigers van de Transcendente Meditatie in België was bezorgd in het kader van een ontwerp van brochure. Het Centrum heeft zich op dit document gebaseerd en op informatie beschikbaar in open bronnen die het sedert zijn oprichting heeft verzameld over de Transcendente Meditatiebeweging, alsmede op documenten die de groep na het opstarten van de procedure heeft overgezonden.

Op 15 oktober 2008 richt het Centrum zich tot de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België met een verzoek om advies omtrent de therapeutische aspecten van de praktijken zoals voorgesteld door de Transcendente Meditatiebeweging.

Het Centrum heeft tevens gebruik gemaakt van de informatie die de beweging sedert diverse jaren heeft overgezonden, inzonderheid tijdens een gesprek van leden van het Centrum met vier vertegenwoordigers van de Stichting Maharishi Global Financing Research op 5 december 2008.

De Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België heeft haar advies op 27 april 2009 aan het Centrum bezorgd.

De leden van het Centrum hebben het advies goedgekeurd op 12 oktober 2009 en overgezonden aan de burgemeester van Sint-Lambrechts Woluwe, de leidinggevenden van de vzw Maharishi Institute of Vedic Science en de Stichting Maharishi Global Financing.

Om dat advies te kunnen verlenen, moest het Centrum een beslissing nemen over de aangelegenheid van zijn bevoegdheid, die onderstelt dat de organisatie gegrond is op godsdienstige of filosofische elementen of die als dusdanig worden beschouwd. IN zijn conclusies heeft het Centrum erop gewezen dat de Transcendente Meditatie, die deel uitmaakt van de Vedische traditie, zich als niet-godsdienstig voorstelt, hoewel er sprake is van een ritus die alle aspecten van een godsdienstige ritus bevat. Ondanks het gegeven dat de Transcendente Meditatie zichzelf als niet-godsdienstig beschouwd, was het Centrum van oordeel dat het ritueel ervan van religieuze aard is en dat de beweging bijgevolg ressorteert onder de bevoegdheid van het Centrum, zulks overeenkomstig de wet van 2 juni 1998 houdende oprichting van het Centrum.

De Transcendente Meditatie beweert in haar opleiding een "wetenschappelijk gecontroleerd element" in te bouwen, dat het in de Veda's zou hebben herontdekt. Met betrekking tot het zogenaamde wetenschappelijk karakter van de handelwijzen van de Transcendente Meditatie, wordt in het advies van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde gesteld dat "thans uit niets blijkt dat de transcendentale meditatie superieur is aan andere vormen van meditatie. Er bestaat evenmin enig theoretisch argument dat de superioriteit van deze vorm van meditatie laat veronderstellen. De beweringen van de TM-beweging betreffende de wetenschappelijk vastgestelde superioriteit van haar vorm van meditatie zijn dus geheel onjuist.»

Wat de vastgoedprojecten van de MIVS betreft, moet worden gesteld dat de door de vereniging aangedragen elementen de leden van het Centrum niet ervan hebben overtuigd dat het eindresultaat van het project conform de initiële opzet is. Het ziet er veeleer naar uit dat een en ander verband houdt met het vastgoedbeheer van de beweging.

b -Verzoek om advies "Radhadesh": advies uitgebracht op 28 juni 2010

Op 10 december 2009 ontvangt het Centrum een verzoek om advies van de Ombudsman van het Waalse Gewest met betrekking tot de vzw Radhadesh. Dat advies moet nader bepalen "of er reden is om te vrezen dat deze vzw activiteiten uitoefent die mogelijk gevaarlijk zijn of deze vzw op de een of andere manier een of meerdere gelijkenissen vertoont met een schadelijke sektarische organisatie » .

Radhadesh is de naam gegeven aan het kasteel van Petite Somme te Durbuy door de Belgische gemeenschap van de Vereniging voor het geweten van Krishna (ISKCON).

Dit verzoek om advies was het gevolg van de vraag van de groep aan het Waals Gewest om het toeristische karakter van zijn activiteiten officieel te erkennen.

Het beschrijvende gedeelte van het advies is gegrond op openbare informatie die het Centrum sedert zijn oprichting heeft verzameld en op de gegevens die de beweging sedert jaren bezorgt, inzonderheid tijdens een gesprek van leden van het Centrum met vijf vertegenwoordigers van de vzw Radhadesh op 22 maart 2010.

De leden van het Centrum hebben op 28 juni 2010 ingestemd met het advies dat is bezorgd aan de ombudsman van het Waalse Gewest en aan de voorzitter van de vzw Radhadesh.

Het Centrum concludeert in het advies dat het geen kennis heeft van enige rechtstreekse getuigenis waarin er sprake is van strafbare en/of nadelige feiten ten aanzien van een individu of de maatschappij, en geen weet heeft van enige strafrechtelijke veroordeling in België of van bekeringspogingen in het kader van de toeristische activiteiten van de vzw Radhadesh in België. Het onderstreept dat leden van de vereniging vrijwillige arbeid verrichten, met het risico niet over een fatsoenlijk pensioen te beschikken en op pensioengerechtigde leeftijd afhankelijk te zijn van de beweging. Er is tevens onderstreept dat er binnen ISKCON onenigheid bestaat over de interpretatie van de geschriften van de stichter en de commentaar erop. Er is gesteld dat er op het tijdstip waarop het advies werd verleend geen elementen bestonden die strijdig waren met de wet van 2 juni 1998 (houdende oprichting van het Centrum) met betrekking tot de praktische organisatie van de vzw Radhadesh.

Hoewel diverse aandachtspunten werden aangehaald, inzonderheid inzake het onderwijs van de kinderen, hebben de leden van het Centrum geconcludeerd dat ISKCON bewezen heeft dat zijn handelwijzen in positieve zin evolueren, hetgeen heeft bijgedragen tot betere relaties met de omgeving, zowel op lokaal als op internationaal vlak.

C - Follow-up van het advies van 7 maart 2005 over Sahaja Yoga: Stand van zaken van de procedure

De vzw Sahaja Yoga België heeft een procedure in kort geding ingesteld tegen het advies d.d. 7 maart 2005 van het IACSSO over bedoelde vereniging. Deze procedure is afgesloten met een arrest van het hof van beroep te Brussel van 12 juni 2006 waarin het Centrum ertoe werd verplicht op zijn website een mededeling inzake dit arrest te vermelden in afwachting van een beslissing ten gronde.

De vzw Sahaja Yoga heeft tevens een procedure ten gronde ingesteld tegen het advies van het Centrum en heeft de Belgische Staat gedagvaard op 21 november 2005. De rechtbank van eerste aanleg heeft de Belgische Staat - IACSSO veroordeeld in een vonnis van 29 februari 2008, wegens het gebrek aan fair play en voorzichtigheid en de gebrekkige motivering waaraan het Centrum zich schuldig zou hebben gemaakt bij de uitwerking van dit advies. Op 31 maart 2008 heeft de Belgische Staat beroep aangetekend tegen dat vonnis.

Op 21 april 2011 heeft de eerste kamer van het hof van beroep te Brussel het vonnis van 29 februari 2008 tenietgedaan en besloten dat het IACSSO geen schuld treft. Het hof concludeert bovendien dat het IACSSO zich niet schuldig heeft gemaakt aan enige schending van artikel 9 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, wat de vrijheid van geweten en van godsdienst betreft.

Op de afsluitingsdatum van dit rapport¹ was de termijn waarin cassatieberoep kon worden aangetekend nog niet verstreken.

¹ 10/10/2011

BESLUIT

Het Centrum is op twaalf jaar tijd een referentiepunt geworden dat in België door de bevolking, de instellingen en de academische wereld wordt erkend. Ook buiten onze grenzen wordt steeds vaker gerefereerd aan het IACSSO als een voorbeeld, als een model van een openbare instelling die informatie verstrekt over sektarische uitwassen.

Dit acquis moet worden geconsolideerd door aan het Centrum de menselijke, materiële en financiële middelen ter beschikking te stellen die nodig zijn opdat het zijn wettelijke taken zou kunnen vervullen. Gelet op de steeds meer gespecialiseerde vragen over een verschijnsel dat voortdurend verandert en bijgevolg vereist dat de informatie permanent up-to-date wordt gehouden, zouden personeelsinkrimpingen of budgettaire beperkingen de uitvoering van de wettelijke opdrachten onmiddellijk in het gedrang brengen en op langere termijn ertoe leiden dat sektarische ontsporingen niet langer als een probleem worden beschouwd, zulks ten koste van de maatschappij en het individu.

Het is de opzet van het IACSSO om zijn plaats inzake de bescherming van de rechten van de mens veilig te stellen en steeds erop te wijzen dat bepaalde organisaties de vrijheid van denken, van geweten en godsdienst op slinkse wijze gebruiken voor doeleinden die geen uitstaans hebben met de fundamentele vrijheden van het individu.

Bilaterale en multilaterale contacten op Europees vlak tussen instellingen die eenzelfde doel beogen, hebben bewezen dat verschillende Europese landen dezelfde aanpak hanteren bij de bescherming van hun burgers tegen sektarische uitwassen. Het behoud en het versterken van die contacten kan ertoe bijdragen om andere Staten ervan te overtuigen dat deze aanpak een efficiënt antwoord oplevert tegen pogingen om personen namens de vrijheid van denken, geweten of godsdienst, of aldus omschreven, als slaven te behandelen.

I.A.C.S.S.O.
Informatie- en Adviescentrum inzake Schadelijke Sektarische Organisaties

Adres: Hoogstraat 139, 3de verdieping
B - 1000 BRUSSEL

Tel.: (0)2 / 504.91.68
Fax: (0)2 / 513.83.94
E-Mail: info@iacsso.be

www.iacsso.be